Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes regulai par to, kā ziņot Komisijai par enerģētikas infrastruktūras investīciju projektiem Eiropas Kopienā, un par Regulas (EK) Nr. 736/96 atcelšanu"

COM(2009) 361 galīgā redakcija – 2009/0106 (CNS)

(2010/C 255/22)

Vienīgais ziņotājs — **SALVATORE KGS**

Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu Padome 2009. gada 4. septembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Priekšlikums Padomes regulai par to, kā ziņot Komisijai par enerģētikas infrastruktūras investīciju projektiem Eiropas Kopienā, un par Regulas (EK) Nr. 736/96 atcelšanu"

COM(2009) 361 galīgā redakcija – 2009/0106 (CNS).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2009. gada 12. novembrī. Ziņotājs — *Salvatore* kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 458. plenārajā sesijā, kas notika 2009. gada 16. un 17. decembrī (16. decembra sēdē), ar 177 balsīm par un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atbalsta Eiropas Komisijas nodomu ieviest jaunus noteikumus par projektiem investīcijām enerģētikas infrastruktūrā un piekrīt ierosinātajai regulai, jo tajā ir ņemtas vērā ES enerģētikas politikas jaunākās attīstības tendences. Priekšlikumā pievērsta uzmanība iespējamajām nozares vajadzībām, veicinot piemērotas, pietiekamas un pārredzamas informācijas apkopošanu un paredzot tādu administratīvo slogu, kas ir proporcionāls tā lietderīgumam.

1.2 Komiteja piekrīt Komisijas ierosinātās regulas pamatprincipam, proti, ka vajadzība nodrošināt sistemātisku un saskanīgu informāciju, kas nepieciešama regulārai enerģētikas sistēmas starpnozaru analīzei, ir jāsaskaņo ar vajadzību samazināt administratīvās izmaksas un veicināt pārredzamību. Komisijas priekšlikums, kura pamatā ir šāds mērķis, ir nepārprotams pašreizējās sistēmas uzlabojums. Tādējādi šis priekšlikums, kura juridiskais pamats ir EK līguma 284. pants un EURATOM līguma 187. pants, šķiet pilnībā atbilstam subsidiaritātes un proporcionalitātes pamatprincipiem.

1.3 EESK uzsver, ka Eiropas Komisija pienācīgi nepamato precizējumus par minimālajām robežvērtībām, kas aprakstītas regulas priekšlikuma pielikumā un uz kurām attiecas pienākums sniegt informāciju. Eiropas un valstu lēmējiestādēm ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām un nozares dalībniekiem jāizvērš dziļākas pārdomas ar mērķi noteikt piemērotākas vērtības minētajām robežvērtībām, lai garantētu drošību, vides aizsardzību, pārredzamību un izmaksu lietderību.

1.4 Komiteja ierosina Komisijas regulārajā analīzē ne tikai paredzēt iespējamais energoresursu piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvara trūkumu un noteikt infrastruktūras nepilnības, bet lai šī analīze būtu arī kontroles instruments paziņoto projektu progresa novērtējumam, lai nodrošinātu to pabeigšanu saprātīgā termiņā.

1.5 Komiteja uzskata, ka ārkārtīgi svarīgi ir garantēt gan pašreizējās infrastruktūras, gan jauno projektu drošību. Lai novērstu problēmas un nodrošinātu energoefektivitāti un ekoloģisko ilgtspējību, no kuras nevar un nedrīkst atkāpties nekādu iemeslu dēļ, uzņēmējiem investīcijas būtu jāveic galvenokārt tādās jomās kā, piemēram, enerģētikas tīklu modernizācija, tehniskā apkope un uzturēšana, kā arī drošības nolūkā veikti tehnoloģiski uzlabojumi.

1.6 Komiteja norāda, ka informācijas un datu apkopošana par Kopienas nozīmes infrastruktūru ļaus nostiprināt principu, kas paredz dalībvalstu solidaritāti enerģētikas jomā. Turklāt regulārās analīzes veicinās enerģijas avotu dažādošanu, tādējādi mazinot energoapgādes atkarību no valstīm, kuras eksportē tradicionālos enerģijas veidus, un sekmējot apgādes drošību.

1.7 Attiecībā uz elektroenerģiju, ko ražo no atjaunojamajiem enerģijas avotiem, Komiteja uzskata, ka ir svarīgi izvairīties no administratīvo izmaksu uzlikšanas tiem MVU, kuru specializācija ir jaunās, videi nekaitīgās tehnoloģijas un kuri jau tagad ir nelabvēlīgākā situācijā, jo ražošanas izmaksas ir augstākas nekā izmantojot tradicionālos enerģijas avotus.

1.8 Nolūkā veicināt Eiropas Komisijas izvirzīto mērķi — pārredzamību, Komiteja iesaka, lai dalībvalstis pirms jaunu iekārtu būvniecības ņemtu vērā vietējo iedzīvotāju viedokli, izmantojot pilsoniskās sabiedrības apvienības.

1.9 Komiteja iesaka Komisijai nodrošināt, lai investīciju izmaksas netiktu novirzītas uz patērētājiem.

2. **Ievads**

2.1 Iekšējā enerģijas tirgus liberalizācija paver jaunas investīciju iespējas minētajā nozarē; jaunā tiesiskā vide savukārt nozīmē īpašus mērķus, kas sasniedzami atjaunojamās enerģijas un biodegvielu jomā.

Ņemot vērā ieguldījumu infrastruktūrās gaidāmo un vēlamo pieaugumu Eiropā, ir vajadzīga saskaņota datu vākšanas sistēma attiecībā uz enerģijas ražošanas iekārtu (ekspluatācijā nododamu vai tādu, kuru ekspluatācija tiek pārtraukta) projektiem.

2.2 Komisija ierosina atcelt Regulu (EK) Nr. 736/96 un aizstāt to ar jaunu regulu, kuras mērķis būtu uzraudzīt projektus investīcijām enerģijas vai oglekļa dioksīda ražošanas, transporta un uzglabāšanas infrastruktūrā.

2.3 Lai varētu veikt sistemātisku starpnozaru analīzi un paredzēt iespējamās strukturālās problēmas un energoresursu pieprasījuma un piedāvājuma līdzsvara trūkumus, ļoti liela nozīme ir atbilstīgu un piemērotu datu vākšanai par progresu enerģētikas infrastruktūras jomā dalībvalstīs. Tirgus dalībniekiem ir vajadzīga arī pārredzamība, turklāt ir jāsamazina administratīvās izmaksas.

2.4 Regula Nr. 736/96 ir ne vien novecojusi, jo nav attiecināma uz daudzām atjaunojamās enerģijas ražošanas iekārtām, bet arī neparedz pienācīgu sistēmu datu vākšanai un dalībvalstu enerģētikas projektu uzraudzībai. Tādējādi pašreizējā sistēma varētu apgrūtināt investīciju stabilitāti, jo tā nenodrošina pārredzamību; ilgtermiņā tas varētu kavēt pāreju uz zemas oglekļa emisijas ekonomiku. Turklāt šķiet, ka spēkā esošajos tiesību aktos nav paredzētas drošības garantijas ne attiecībā uz enerģijas un oglekļa tīkliem, ne uz ražošanas un glabāšanas vietām.

3. **Komisijas priekšlikums**

3.1 Ierosinātās regulas saturs balstās uz prasību dalībvalstīm informēt Komisiju par projektiem veikt investīcijas infrastruktūrā, kas saistīta ar naftu, dabasgāzi, elektrību un biodegvielām, kā arī oglekļa dioksīda uztveršanu, glabāšanu un transportu, un kuri jau ir sākti vai kurus plānots sākt piecu gadu laikā, vai par tādiem projektiem, kuru mērķis ir triju gadu laikā beigt infrastruktūras ekspluatāciju.

3.2 Informācija sniedzama par šādiem rādītājiem: iekārtas jauda, atrašanās vieta, nosaukums, infrastruktūras veids un galvenie raksturlielumi, iespējamais ekspluatācijā nodošanas termiņš, izmantoto enerģijas avotu veids, infrastruktūras drošības tehnoloģijas un ierīkotās oglekļa uztveršanas sistēmas. Iekārtas ekspluatācijas pārtraukšanas gadījumā ir jāsniedz informācija par attiecīgās infrastruktūras statusu, jaudu un paredzamo slēgšanas termiņu.

3.3 Komisijas priekšlikumā paredzēts, ka dalībvalstis sniedz vajadzīgo informāciju reizi divos gados, sākot no 2010. gada 31. jūlija. Līdz katra pārskata gada 31. maijam tirgus dalībnieki informē dalībvalstis, kuru teritorijā tie plāno īstenot investīciju projektus. Paziņotā informācija atspoguļo investīciju projektu stāvokli uz attiecīgā pārskata gada 31. martu.

3.4 Lai izvairītos no informācijas dublēšanās, Komisija dod priekšroku tādam modelim, kas balstīts uz papildināmību. Tādējādi dalībvalstij informācija nav jāsniedz, ja līdzvērtīgu informāciju tā jau ir iesniegusi atbilstīgi konkrētajiem tiesību aktiem vai kā daļu no daudzgadu investīciju plāna.

3.5 Saņemto informāciju Komisija ierosina izmantot, ne retāk kā reizi divos gados veicot ES enerģētikas sistēmas strukturālo pārmaiņu starpnozaru analīzi, kuras rezultātus apspriež ar dalībvalstīm un citām ieinteresētajām pusēm. Analīzes rezultātus var publiskot, izņemot gadījumus, kad tie ietver komerciāli svarīgu informāciju vai aizsargājamus personas datus.

3.6 Komisija var noteikt šīs regulas īstenošanai vajadzīgos pasākumus, jo īpaši attiecībā uz izmantojamajām aprēķinu metodēm, tehniskajām definīcijām un vajadzīgo datu saturu. Ierosināto regulu paredzēts pārskatīt piecu gadu laikā no tās spēkā stāšanās dienas.

4. **Vispārīgas piezīmes**

4.1 Ņemot vērā jaunās regulas nozīmi ES enerģētikas politikas mērķu sasniegšanā, Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu. Izraudzītais risinājums ir mēģinājums panākt līdzsvaru starp vajadzību pēc atbilstīgas informācijas apkopošanas un uzraudzības, un vajadzību ierobežot administratīvās izmaksas un veicināt pārredzamību.

4.2 Regulas mērķis ir uzraudzīt ES enerģētikas sistēmas darbību, pārbaudot datus par projektiem investīcijām enerģētikas infrastruktūrā, kurus apkopojusi Komisija un konkrēti tās Enerģētikas tirgus novērošanas centrs.

4.2.1 Izvēli par labu nevis valsts līmeņa, bet gan ES līmeņa tiesību aktiem attaisno iekšējā tirgus būtība un vajadzība pēc šādas pārvalstiskas uzraudzības sistēmas. Tādējādi Komisijas ierosinātā regula pilnībā atbilst subsidiaritātes principam.

4.2.2 Izvēlētais likumdošanas instruments — regula, kas aizvieto iepriekšējo šo jomu reglamentējošo regulu, — kā arī minētā instrumenta saturs, kurā paredzēts dalībvalstu paziņošanas pienākums un kuru līdzsvaro nepieciešamība izvairīties no pārmērīga administratīvā sloga, skaidri liecina, ka priekšlikums pilnībā atbilst arī proporcionalitātes principam.

4.3 Komisijas priekšlikumā priekšroka dota informācijas papildināšanas mehānismam, nevis integrētai un visaptverošai sistēmai. Komiteja norāda, ka šāda izvēle nodrošina rentabilitāti un ļauj samazināt administratīvās izmaksas gan uzņēmumiem, gan dalībvalstīm. Tas pozitīvi ietekmēs enerģijas galīgo cenu, vienlaikus novēršot attiecīgo datu dublēšanos un uzlabojot to kvalitāti.

4.4 Komiteja uzskata, ka sistemātiska, pilnvērtīga un kvalitatīva informācija ne tikai dod iespēju Komisijai uzraudzīt Eiropas enerģētikas infrastruktūru un apzināt nepilnības, bet arī padziļina visu dalībvalstu un Eiropas līmeņa politikas veidotāju, kā arī tirgus dalībnieku un ieguldītāju izpratni par šīs jomas problemātiku.

5. **Īpašas piezīmes**

5.1 Komiteja pauž atzinību par ierosinātās regulas 2. pantā ietverto definīciju saprotamību. Minētās definīcijas, kuru nav patlaban spēkā esošajā Regulā (EK) Nr. 736/96, atvieglo tiesību akta izpratni un precizē tā darbības jomu.

5.2 Komiteja uzskata, ka divreiz gadā veiktā nozaru analīze nodrošina efektīvu uzraudzību pār Eiropas projektu virzību enerģētikas infrastruktūras jomā.

5.3 Komiteja vienmēr ir paudusi nostāju, ka infrastruktūras drošības jautājums nav šķirams no piegāžu drošības jautājuma. Nesenā atzinumā par līdzīgu tematu [1] Komiteja uzsvēra vajadzību nodrošināt enerģijas un oglekļa dioksīda transporta tīklu un iekārtu drošību. Tāpēc ir svarīgi, lai Komisijas regulāri veicamajā analīzē tiktu ņemti vērā tie aspekti, kas saistīti ar esošo iekārtu un tīklu modernizāciju, tehnisko apkopi un uzturēšanu.

5.4 Komiteja uzskata, ka informācijai par Kopienas projektiem ir prioritāra nozīme. No minētās informācijas kvalitātes ir atkarīgas Eiropas Komisijas iespējas orientēt dalībvalstis uz solidaritātes principa piemērošanu enerģētikas jomā un piegādes avotu dažādošanu, lai mazinātu atkarību no neliela skaita tradicionālo enerģijas veidu eksportētājiem. EESK uzskata, ka starpvalstu enerģētikas infrastruktūra ir būtisks Kopienas nozīmes jautājums. Komitejas iepriekšējos atzinumos jau norādīts, ka "Kopienas vispārējas nozīmes pakalpojumi ir nepieciešami, lai kopīgi turpinātu Eiropas veidošanu" un ka pakāpeniska savstarpēji saistītu enerģijas tīklu (gāzes, elektroenerģijas, naftas) izveide "varētu jūtami samazināt ekspluatācijas un investīciju izmaksas un stimulēt ieguldījumus jaunos tīklu projektos [publiskās (Savienība un dalībvalstis) un privātās partnerības ietvaros, lai paaugstinātu energoapgādes drošību] [2]".

5.5 Komiteja konstatē, ka Komisijas ierosinātās sistēmas pamatā ir centralizēta pieeja enerģijas ražošanai. Tomēr daudzas pazīmes liecina, ka sadzīves elektroenerģijas ražošanas jomā Eiropas enerģētikas sistēma nākotnē var kļūt atkarīga no decentralizētām iekārtām (saules bateriju paneļiem, mikrokoģenerācijas utt.). Šādām ierīcēm ir vajadzīga tāda piekļuve elektrības pārvades tīkliem, kas MVU nerada pārmērīgi lielas administratīvās izmaksas.

5.6 Komiteja norāda, ka Komisija nav pienācīgi pamatojusi ierosinātās regulas pielikumā norādītos zemākos sliekšņus, kuru pārsniegšanas gadījumā iestājas paziņošanas pienākums.

5.7 Komiteja aicina turpināt debates par *CCS* (oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas) lietderību un rentabilitāti, jo tā jau ir izteikusi iebildumus pret CO2 uztveršanas un transportēšanas projektu lietderību un nekaitīgumu. Tomēr EESK secina, ka Eiropas Komisijas regulas priekšlikuma noteikumos ir paredzēts iekļaut informāciju par oglekļa dioksīda transportēšanas un uzglabāšanas projektiem. Tātad minētie noteikumi jāsaprot tādā nozīmē, ka to vienīgais mērķis ir veikt šādās infrastruktūrās Eiropas enerģētikas sistēmu periodisku analīzi.

5.8 Komiteja uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai enerģētikas infrastruktūras izveide nenotiktu pretēji vietējo iedzīvotāju un viņu pārstāvju vēlmēm. Komiteja atbalsta pārredzamības principu, kas ļauj pienācīgi informēt vietējos iedzīvotājus par plānoto projektu mērogu, sniedzot adekvātu ekonomisko, sociālo un ietekmes uz vidi analīzi.

Briselē, 2009. gada 16.decembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI

---

[1] OV C 306, 16.12.2009., 51. lpp.

[2] OV C 128, 18.5.2010., 65. lpp.